מהדורה למורה – אמצעים אומנותיים – דף תרגול (עולים)

דף תרגול על האמצעים האומנותיים: דימוי, האנשה, מטאפורה, חזרה, ניגוד, סמל, וגם הגזמה, אירוניה ואונומטופיאה. כל המשפטים מקוריים; בחלק ג׳ התלמידים והתלמידות מתרגלים זיהוי + ציטוט + הסבר של תרומת האמצעי.

מסלול עולים: גרסת עולים: מילון מילים בראש הדף, הוראות קצרות בעברית פשוטה, מחסן מילים להשלמות. מומלץ לעבוד בזוגות ולאפשר שימוש במילון.

מפתח תשובות

#	שאלה	תשובה / כיוון
1	יש כאן "כמו". מה האמצעי?	א – דימוי
2	השמש "מחייכת". מה האמצעי?	ב – האנשה
3	"המורה היא מגדלור" – בלי "כמו". מה האמצעי?	ב – מטאפורה
4	"הדלת חרקה: חייייק." – מה האמצעי?	ג – אונומטופיאה
5	"אמרתי לך את זה מיליון פעמים!" – מה האמצעי?	א – הגזמה
6	בדימוי יש "כמו", במטאפורה אין.	נכון
7	"רגל של שולחן" היא דוגמה למטאפורה "מתה" – ביטוי יומיומי שכבר לא מרגישים בו את ההשוואה.	נכון
8	עשיר מול עני – זה ____.	ניגוד

#	שאלה	תשובה / כיוון
9	מיינו כל משפט לאמצעי הנכון.	דימוי: הכיתה הייתה שקטה כספרייה בחצות., עיניו נצצו כשני כוכבים קטנים בחושך. | האנשה: הרוח צעקה בין העצים כל הלילה., השעון על הקיר נאנח עם כל דקה שעברה. | מטאפורה: הכיתה היא כוורת רועשת. | חזרה: "לא אוותר, לא אוותר, לעולם לא אוותר!" | ניגוד: בחוץ סערה, ובחדר הקטן – שקט וחום. | סמל: הקשת שהופיעה אחרי הסערה – סימן להתחלה חדשה.
10	חברו כל חלק בדימוי למילה.	1–א, 2–ב, 3–ג, 4–ד
11	התאימו בין הסמל המוכר לבין הרעיון שהוא מייצג.	1–ב, 2–ד, 3–א, 4–ג
12	כתבו תשובה מלאה: אמצעי + ציטוט + הסבר. המשפט: "הים ליטף את החוף".	חסרים ציטוט והסבר של תרומת האמצעי. תשובה מלאה: יש האנשה – "הים ליטף" – לים ניתנה פעולה אנושית רכה; היא יוצרת תחושה של שלווה, עדינות וקרבה.
13	תארו מקום שאתם אוהבים. השתמשו ב־4 אמצעים וסמנו אותם.	קריטריונים: ארבעה אמצעים שונים, משולבים באופן טבעי ומסומנים נכון; תיאור חושי עקבי של מקום אחד; האמצעים תורמים לאווירה; לשון תקינה.

כרטיס יציאה – כיוון

1. בדימוי יש מילת השוואה (כמו, כ־), במטאפורה ההשוואה ישירה בלי מילת דימוי. 2. למשל: "העצים רקדו ברוח." 3. תשובה אישית.

הדף מתאים לעמוד "אמצעים אומנותיים – דף תרגול" באתר. יצרה: רוית ראש בן ישי

אמצעים אומנותיים – דף תרגול – דף התלמיד/ה

מסלול: עולים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

מילים שכדאי לדעת

מילה	הסבר בעברית קלה	English
דימוי	השוואה עם מילת השוואה: כמו, כ־	simile
האנשה	לתת לדבר שאינו אדם תכונה של אדם	personification
מטאפורה	השוואה בלי מילת השוואה	metaphor
חזרה	מילה או משפט שחוזרים כדי להדגיש	repetition
ניגוד	שני דברים הפוכים זה ליד זה	contrast
סמל	דבר מוחשי שמייצג רעיון	symbol
הגזמה	תיאור גדול הרבה יותר מן המציאות	exaggeration / hyperbole
אירוניה	פער בין מה שנראה למה שקורה באמת	irony
אונומטופיאה	מילה שנשמעת כמו הצליל שהיא מתארת	onomatopoeia
מילת דימוי	מילה שמשווה: כמו, כ־, כאילו	comparison word

חלק א' – זיהוי אמצעים

סמנו תשובה אחת. כתבו נכון או לא נכון.

מחסן מילים: ניגוד

1. יש כאן "כמו". מה האמצעי?

א) דימוי ב) ניגוד ג) סמל ד) אונומטופיאה

2. השמש "מחייכת". מה האמצעי?

א) דימוי ב) האנשה ג) ניגוד ד) חזרה

3. "המורה היא מגדלור" – בלי "כמו". מה האמצעי?

א) דימוי ב) מטאפורה ג) הגזמה ד) אונומטופיאה

4. "הדלת חרקה: חייייק." – מה האמצעי?

א) האנשה ב) סמל ג) אונומטופיאה ד) ניגוד

5. "אמרתי לך את זה מיליון פעמים!" – מה האמצעי?

א) הגזמה ב) דימוי ג) סמל ד) מטאפורה

6. בדימוי יש "כמו", במטאפורה אין. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

7. "רגל של שולחן" היא דוגמה למטאפורה "מתה" – ביטוי יומיומי שכבר לא מרגישים בו את ההשוואה. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

8. עשיר מול עני – זה _____.

חלק ב' – מיון ופירוק

מיינו לטבלה. חברו קו.

9. מיינו כל משפט לאמצעי הנכון.

מחסן מילים:

הרוח צעקה בין העצים כל הלילה.

בחוץ סערה, ובחדר הקטן – שקט וחום.

עיניו נצצו כשני כוכבים קטנים בחושך.

"לא אוותר, לא אוותר, לעולם לא אוותר!"

הכיתה היא כוורת רועשת.

השעון על הקיר נאנח עם כל דקה שעברה.

הכיתה הייתה שקטה כספרייה בחצות.

הקשת שהופיעה אחרי הסערה – סימן להתחלה חדשה.

דימוי	האנשה	מטאפורה	חזרה	ניגוד	סמל

10. חברו כל חלק בדימוי למילה.

#		האות שלי		התאמה
1	המדומה (מה שמתארים)	____	א	הדאגה
2	המדמה (למה משווים)	____	ב	תיק כבד
3	מילת הדימוי	____	ג	כמו
4	המשותף לשניהם	____	ד	כבדות שקשה להוריד

11. התאימו בין הסמל המוכר לבין הרעיון שהוא מייצג.

#		האות שלי		התאמה
1	יונה	____	א	התחלה חדשה
2	נר דולק בחושך	____	ב	שלום
3	קשת אחרי סערה	____	ג	סוד
4	דלת נעולה שחוזרת בסיפור	____	ד	תקווה

חלק ג׳ – הסבר וכתיבה

כתבו: איזה אמצעי? איפה? מה הוא מוסיף?

12. כתבו תשובה מלאה: אמצעי + ציטוט + הסבר. המשפט: "הים ליטף את החוף".

13. תארו מקום שאתם אוהבים. השתמשו ב־4 אמצעים וסמנו אותם.

כרטיס יציאה

1. מה ההבדל בין דימוי למטאפורה?

2. כתבו משפט אחד עם האנשה.

3. היום הבנתי ש...